

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmontetlen levelek csak ismert
keseiktől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Ráthy Lípót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmontve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Videkre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitaor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 80 kr.
Nyílt-tér sora 15 kr.

A polgári törvénykönyv tervezete.

Pest, aug. 15.

I.

(a.) Hoffmann Pál ur, a magyar jogtudomány egyik elsőrendű s a tanár és író kettős minőségében működő bajnoka s képviselőházunk kiváló tagja, legközelebb befejezte s nyilvánosságra hozta amaz ép oly nehéz, mint szép munkát, melylyel a magyar magánjog codificatiója körül Horváth Boldizsár ur igazságügyministersége idején, megbizta illetőleg kitüntette őt. Azon általános magánjogi törvénykönyv tervezete, mely a napokban került ki a sajtó alól, minden tekintetben oly munkának mondható, mely a közvélemény minden részének figyelmét lebilincselheti, mert jogéletünkben határkövet képez ama mult, melyben magánjogi törvényeinket a folyton fejlődő élet gazdag alakulatai messze tulszárnyalák s ama jövő közt, mely e tekintetben és e téren is a kor által sürgetőleg követelt reformnak életet, lételt kölcsönöz. A szóban forgó munka nemcsak külső kiállításában páratlan fényű; nemcsak anyagának rendkívüli fontossága köti le a közfigyelmet. Mindezek nem a szerző érdemei. Az ő érdemei magában az anyag feldolgozásában, a gyakorlati tapintattal választott rendszerben, a joganyagának ritka szakismerettel és páratlan buzgalommal való feldolgozásában fekszenek. E tulajdonságok momentuossus fontosságúvá teszik a tervezetet, mely teljesen megérdemli, hogy a jogéletünk alakulata által annyira érdekelt közönséget vele — amennyire egy nem szigorúan szakap határai megengedik — körülményesen megismertessük.

A nemzetek jogállapotának kielégítő vagy virágzó helyzete sokféle tényezők összüködésének eredménye. Nem elegendő, hogy az igazságszolgáltatás külső eszközei, a bíróságok a kor követelményeinek színvonalán álljanak; nem elegendő, hogy a jog alaki része, az eljárás a gyakorlati élet igényeivel benső összhangzatban álljon. Epen olyan szükséges, hogy amaz anyagi jog, melyet a bíró alkalmaz s mely szerint a magát sértettnek hívó fél az állami igazságszolgáltatás segélyét fölkeresi eshetőleg segíti, megfeleljen a létező életviszonyoknak, ráilljék a folyton hullámzó s új alakzatokat szülő életre, szóval hogy az anyagi jog is a kor s a viszonyok magaslatán álljon. Hogy nálunk e tényezők egyike sem volt ily állapotban, azt nem szükséges bizonyítanunk. Az alaki jogot, az eljárást nem régen iparkodtunk lehetőleg egyöntetű szerves egészszé tömöríteni, midőn törvényhozásunk az új polgári perrendtartást megalkotta. Bírósági szervezetünk is gyökeres átalakításnak lön álvatva. Csak az anyagi jog az, mely még ma is a századok sajátságos, rendszertelen, sok tekintetben össze nem függő, a modern életnek és új viszonyainak meg nem felelő, részben antiquált, részben antiquálásra méltó joganyag-halmazából, a jogszabványok chaosából áll.

A magyar törvényhozás nem sujtatható ama váddal, mintha a bajon, a visszás helyzetet segiteni nem akart volna. A codificatio, a joganyag rendszeres feldolgozása s összefüggő szerves egészszé való alakítása körül már hazánkban is régésrég megindult a mozgalom s épen a törvényhozás volt az, mely részben megelőzve a közvéleményt a codificatio lobogóját kitűzte. Csakhamar a porosz törvénykönyv megalkotása után, jóval a francia codexnek megszüntetése s két évtizeddel az osztrák törvénykönyv hatályba lépte előtt, az 1790/1794 országgyűlés 67 tagu regnicolaris bizottságot az u. n. „comissio judiciaria“-t küldte ki azon határozott utasítással, hogy az anyagi magánjogot „systematic“ rendszeresen feldolgozza s munkájátát jóváhagyás végett a legislativ tényezők elé jut-

tassa. E bizottság el is készíté operatumát, de a viszonyok nem engedék meg, hogy az országgyűlés tárgyalás alá vegye. Ugyan ily véget ért az 1825-iki országgyűlés ily irányu törekvése. Csak a negyvenes éveknek volt fentartva, hogy a codificatio terén nagyobb eredményeket hozzon az országnak. Ekkor készült a váltótörvénykönyv, mely minden hiányai dacára legalább rendszeres egészet képez. Ekkor készült az annak idején oly feltűnést okozott büntető törvénykönyv-tervezet, mely fájdalom mindeddig csak tervezet maradt. Az 1848. XV. törvényezikk magánjogi törvénykönyv készítését is elrendelte. Az országbírói értekezlet eredményeinek feldolgozása is a codificatio nem elég következetes és kimerítő megvalósításának tekinthető. E nagy eszme teljes megvalósítása, a polgári törvénykönyv megalkotása napjainknak lön fenntartva s amennyiben az előttünk fekvő tervezetből következtetjük, most végre az óhajtott cél közvetlen közelébe jutottunk. Magáról a tervezetről legközelebb. —

Lajtantulról.

A bécsi alkotmányhü lapok a düh legféltlenebb kitérésével fogadják a tartománygyűléseket feloszlató pátenseket. Ez intézkedést az alkotmány meghamisítása és kijátszásának mondják. Csak azon tartománygyűléseket oszlatják fel, melyeken a német elem eddig többségben volt, míg a szláv többségűek az eddigi szerkezetben maradnak meg. A tirol országgyűlésen az ultramontanok vannak ugyan többségben, de ezt is feloszlatták, mert az ultramontanok nagyobb többséget várnak. A szláv lapok ezzel szemközt azt állítják, hogy csak azon tartománygyűléseket oszlatják fel, melyeken új választások által új többséget várhatni, míg Csehország- s Gallicziában ilyesmi ugy sem várható.

A választási mozgalmak különben már is nagy mértékben megindultak s a német párt a kétségbeesésig, a „késig“ való harczot hirdeti a szláv elemek ellen. Megjegyzendő, hogy bécsi lapok Pestről távsürgönyöket közölnek, melyekben arról biztosítanak, hogy Hohenwart kiegyezési műve nem érinti a dualismust. Ez egyelőre fölösleges biztosítás; — s hogy mit hoz a jövő, azt Hohenwart alkalmasint legkevesebb tudja.

— A cseh „Pokrok“ Cislajthánia ügyeinek rendezésére való tekintettel a közös ügyek elintézése módjáról értekeznek. A kérdés, ugymond, ha Ausztria új alapokon szerveztetik, az mily kötelezettséget vállalnak el majd magukra az egyes tartományok és a történetileg már létező ország-csoportulatok? Cseh- és Lengyelország kétségkívül képesek lesznek a birodalom közös költségeihez való járulékok fedezésén fölül még tetemesebb önkormányzati költségeket is viselni, de képesek lesznek-e a kisebb országok, p. Dalmáthion, Krajna, sőt Steierhon is a közigazgatási költségeket a magukéból előteremteni, s ha nem, mi-ép fognak azok fedeztetni? Véleményünk szerint első sorban maguk ezen országok hivattak, nyilatkozni az iránt, akarják-e az önkormányzati költségeket ők maguk fedezni vagy nem? Ha nem akarják, vagy nem képesek, nem marad egyéb hátra, mint hogy az illető országgyűlések nyilatkozzanak az iránt, hogy melyik más történeti országegyediséghez akarnak csatlakozni? Nem lenne semmi ellenvetésünk, ha például Bécs arra a gondolatra jönne, hogy önmaga kormányozza magát s mint külön politikai egyediség szerepelne, ha az ezzel járó költségeket is maga viselné. Véleményünk szerint így az egyes országok és történeti egyediségek viszonyai a birodalomhoz legkönyebben volnának elintézhetőek a nélkül, hogy bárkinek jogai megsértetnének. Ausztriában az állami és társadalmi élet csak úgy virulhat, ha a központhozfutó és ahhoz vonzó erő összhangzásba hozatnak, egymás s a birodalom között.

Ugyane lap aug. 8-ki számában az alkotmányosk azon ijesztgetéseire, hogy a csehekkel és lengyelekkel leendő kiegyezés esetében Oroszország haragja fog Ausztria ellen felköltetni, megjegyzik, hogy ha csak a lengyelek maguk részesülének kedvezményekben, akkor igen is lehetne Oroszországtól tartani, mert az kihívásnak vétethetnek ez által Ausztria részéről; ha azonban az engedmények valamennyi országok számára tétetnek, melyek azonban részesülmi akarnak akkor nincs aggodalom ok, mert az ausztriai szlávok kibékítése mellett az orosz lapok általánosan egészen határozottan és számtalanszor nyilatkoztak.

A fejedelmi találkozás.

Vilmos császár 13-án este 7 órakor Gasteinba érkezett, s ott a császárt gr. Beust kancellár fogadta. A hír, hogy Bismark is Gasteinba jönné, mint nyomatékossabban lép fel, s miután Beust gr. azért ment tulajdonképen Gasteinba, hogy ott Bismarckkal találkozhassék, a bécsi külügyminisztérium által sugalmazott levelezők a szélrózsa minden irányra felé hirdetik, hogy Bismarck csakugyan jó. Bizonyost ez ügyben nem tudhatni, habár nem lehetetlen, hogy a román-kérdés indokul szolgál-na Bismarcknak, hogy Beust-tal találkozzék.

Vilmos császár fogadtatása Ischlben a kir. udvarnál a lehető legszívelyesb volt. A császár aug. 11-én este fel látogatta meg Erzsébet királynéknél ő felségét. Másnap a császár számos látogatást tön, s e közben megtörtént, hogy Ferencz József császár őt kétszer keresé, de nem találta honn. Két óra tájban volt az udvari ebéd, s ennek végzetével Vilmos császár elutazott. A busci pillanatában Vilmos császár osztrák ezredesi, Ferencz József pedig porosz ezredesi egyen ruhát viselt. A fejedelmek ölekeztek csóolódtak, s Vilmos császár így szólt: „Ezer köszönet szívességédért és barátságodért.“ („Habe tausend Dank für deine Güte und Freundschaft.“) Ferencz József császár erre megszorítá Vilmos kezét, ezt mondván: „A viszontlátásig!“ Elutazása előtt Vilmos császár beírta nevét az ischli fürdő vendégekné névsorába a következőleg: „Wilhelm, imperator et rex.“

A „Nordd. Allg. Ztg.“ — Bismarck lapja ezeket írja a fejedelmi találkozásról:

A táviró szokása szerint csak lakonikus rövidséggel emlité fel, hogy Vilmos császár gasteini utjában Schwandorfban bajor király ő felsége által fogadtatott, ki onnan Regensburgi kisérte a császárt, és hogy az ausztriai császár ő felsége Welsben a legszívelyesebben üdvözlé, s az utóbbi társaságban Ischl felé tovább folytatja utját, ott Ferencz József császárnak és felségének barátságos látogatást teendő. A távirati tudósításra kevés sor elég volt a két uralkodó találkozásának megemlézésre, mely találkozást megtgyűződésünk szerint egész Németország szinte tömegesen fogadott.

Nem kell conjecturális politikuskannak lennünk, vagy szokott műkifejezés szerint hallani a politikai fű növést, hogy tisztában legyünk a találkozás politikai és történelmi jelentősége iránt, melylyel a koronás fejedelmek e közvetlen kölcsönös üdvözlése birt, s e jelentőség annál mélyebb, minél nagyobbak és fontosabbak azon politikai érdekek, melyek az uralkodókban megtestesülve vannak.

Igen emlékeztetés történelmi pont azon pillanatra is, midőn Bajorország fiatal uralkodója, kinek magasztos kezdeményezése adta az első lökést a nagy német birodalom és a császári méltóság felélesztésének — saját országában először üdvözlé a német császárt, ezzel egyszersmind a német nemzeti ügy iránti hódolatának, valamint a nemzet feje iránti tiszteletének újabb kifejezést adott. A német császár és a szövetséges tartományok nagyságára második uralkodójának e szívelyes találkozás újabb biztosítékát nyújtja az összes német nép előtt fejedelmek azon nemzeti érzületének, és szilárdul megállapított egyetértésének, mely a nemzeti egység egyszerű épületét felebb emelni törekszik.

Vilmos császárnak Ferencz József császárral való találkozásá azonban jóval túl hat Németország határain. Bár csak udvarias látogatás az egész, melyet a császári nagybátyja tesz császári öcsének és családjának, s bár a politikának semmi köze hozzá, a mi abból is kitetszik, hogy a két uralkodó legfőbb tanácsosai távol vannak: mindamellett is kezességet nyújt a fejedelmi rokonok szívelyes találkozásá népeiknek arra nézve, hogy az uralkodók személyes hajlamai csak megszállardításra szolgálhatnak népek barátságos viszonyainak, és azokat szorosabbá fűzik; ez pedig a mostani realpolitikuskorszakban a békét szerető szomszédnépeknek csak megnyugtatósára szolgálhat.

Millió meg millió hü német szívelyes óhaja és jó kívánsága kísérté a német császárt az idegen ország fűrdőjébe. Vajha üdülést találna az általában tisztelt őz uralkodó, kit utjában a népek és uralkodók rokonszerő örvendeztetett és vidított, vajha üdülést találna az ismert gyógyvizeken, azon tartós és nehéz fáradsámai után, melyeknek Németország érdekeinek megóvása érdekében magát egy év óta alávété, s térjen vissza egészségben és üdültlen nemzete körébe, mely oly jogosított büszkeséggel és korlátlan hódolattal látja sorsa vezetését kezébe letéve.

A prágai „Correspondance Slave“ a gasteini találkozás tárgyában egy heves cikket hoz, mely valóságos vádlevél Bismarck herceg ellen. Szemrehányásokat tesz neki, hogy valahányszor ország-rablásra és szomszédok kifosztására hadjáratot szervezett, mindig valami szövetségest megnyerni vagy legalább valamely hatalmas tényezőnek ke-

zét lekötni igyekezett, kiket azután vagy megcsalt vagy nyílt sisakkal ellenők fordult. Így tett ő a schleswig-holsteini háboru után a szövetséges Ausztriával, így azon „szörnyeteg lényvel, ki félig fejedelem, félig csicsai rabló volt, s Szedánán épen oly gyávrának bizonyult be, a milyen elbizott és szemtelen vala, midőn hatalmának tetőpontján állott.“ Ezt akarja ő tenni most Oroszországgal Ausztria-Magyarország javára.

Arad augusztus 16.

A versaillesi nemzetgyűlés elé aug. 12-dikén csakugyan beterjesztetett az iditvány a Thiers felhatalmaztatásának a végrehajtó hatalom továbbvitelére — meghosszabbtatására iránt.

A balközépek, Rivet neve alatt beterjesztett inditványa értelmében a köztársasági államalkat Thiers elnöksége alatt három évre hosszabbították meg, feltéve, ha a nemzetgyűlés azon idő eltelte előtt nem fog feloszolni, — mire ugyan eddig kevés kedvet mutat, — hogy az alkotmányozó gyűlésnek adjon helyet. De ezen esetben is Thiers az interregnum ideje alatt megmaradna a kormányon, míg csak Franciaország sorsa az új gyűlés által véglegesen nem rendeztetnék.

Ezen inditvány elfogadásának, azon előnye volna, hogy a köztársasági-államalkat törvényesen megerősítették, és ennek elnöke meghatalmaztatása időtartamát és horderejét illetőleg is nem volna a parlamenti többség változékonyságának alávetve, attól függővé téve. Ez esetben nem lehetne őt többé egy parlamenti meglepetés által, mely nem hágná is túl az alkotmány korlátain, hanem csakis erőszakoskodás, a Bordeauxban megkötött, és a jelen inditvány elfogadásá által ujjal megerősített nyert egyezmény szétszakításával — mellőzni. Ily körülmények közt azután, oly parlamenti fejlemény, mely kedvező lenne egyik-másik trónkövetelőre nézve, a legközelebbi három év alatt nem volna gondolható.

Ez épen azon oldala a balközép inditványának, mely a jobboldalt oly kellemetlenül érinté. Azon elleninditvány, melyet Adnet által terjesztettek be, nem egyéb, mint szép szavakba burkolt törekvés a status-quo-t fenntartani, minthogy e mellett a többség remélheti, hogy továbbra is szabad kezét nyerve, kedve szerint halászhat a zavarosban.

Thiers s azzal, hogy a beadott két inditvány sürgősségének, megszavazásából cabinet-kérdést csinált, a jobboldalt törekvéseinek annyiban utját vágta, amennyiben ez ügyet elvonta az intriguáknak tág tért nyitó hosszadalmas tárgyalás, illetőleg luza-vonás alól.

Ha tehát Thiers, mint előrelátható, utólagosan Rivet inditványa alapján nyer bizalmi-szavazatot, mint ezt a 12-diki ülésen mind a két inditvány sürgősségét illetőleg sikerült kieszközölnie: akkor a jobboldalt tagjainak valószínűleg ha bosszankodás és nehéz szívvel is, bele kell nyugodniok abba, hogy a végrehajtó hatalom Thiers kezében meghosszabbítottassék és consolidáltassék.

Annyi igaz, hogy Franciaországban sok minden megtörténhetik: de az is áll, hogy jelenleg nincs ott párt, mely tanácsosnak tartaná Thierst megbuktatni, s ekként arra kényszerülni, hogy tőle a keserves örökséget, melyet vállalaligha is bírának meg, átvegye.

A párisi sajtó nagy része, nevezetesen a „Soir“ a „Presse“ s az „Avenir National“ alkotmányozó gyűlés egybehívását sürgetik; az „Opinion Nationale“ szintén elismeri a jelenlegi helyzet visszás voltát, de csak Thiers megerősítését kívánja; a „Constitutionnel“ a statusquo mellett harczol, mert a kedélyek még korán sem nyugodtak.

A „Constitutionnel“-nek kétségkívül igaza van, csakhogy a kedélyek még hosszú időre nem lesznek nyugodtak, ha ama drámának, mely Párist himporától fosztá meg, szörnyű jelenetei mindig újra meg újra emléke idézetnek. Nem az általános amnestia mellett szólaltunk fel, bár elismerjük, hogy a törvényszékek akkor ítélőnek legközelebb, ha a császárság-alkotta törvények betűihez nem ragaszkodnának — csak annak káros voltát akarjuk hangsúlyozni, hogy a versaillesi kormány még mindig nagy serényen folytatja az elfogatosokat. Az utóbbi napokban is számosan fogattak el, ezek közt van a Chatelet-színház egyik volt karénkekesse a commune törzskarának parancsnoka, ki később a tuileriák igazgatója lön.

Marseille-ben pedig a „Plebiscit“ és „Sanscenslotte“ szerkesztője: Tardet fogatott el.

Acommune pere.

Az augusztus 9 ki ülésben a harmadik hadi törvényszék a második fővádlott Assy kihallgatásához fogott.

Assy azt mondja, hogy ő az ostrom előtt már nem volt tagja az Internationalnak minthogy annak üléseit nem látogatta és ezzel a statutumok szerint a tagság elvesz. A központi bizottmányuk azonban tagja volt, részt vett annak márczius 18-

ki ülésében, aláírta az első kiáltványt, elfoglalta a városkázát és „kormányzó” cím alatt annak felügyeletét volt megbízva, míg apr. 1-én befogatott és a Depotba záratott. — Ő kötelességének tartotta elleuszegülni a nemzetörségnek a kormány által szándékolt lefegyverzésének és a montmartrei ágyuk elszállításának; de a nemzetörségnek mindig csak pusztá védelmét hagyta meg. Őt 20.000 szavazat küldte a communebe.

Elnök: Ez még nem jogosította őnt az ön szerepére.

Assy: elmondja továbbá, hogy Raoul Rigault nem állott jó lábán és hogy a beügyminiszteriumban Piardnak egy hozzá intézett levelét találta, mi befogatására szolgált ürügyül, mert ennek igazi oka az volt, hogy ő ellene volt minden támadásnak. Ápril 13-án ismét szabad lábra helyeztetett és azóta a löszer gyártását vezette.

Elnök: A gyártott löszer közt volt-e petroleumbomba is?

Assy: A foederáltak sebeiben többek közt robbanó puskagolyókat is találtak.

Kormánybiztos: Mily gyalázatos hazugság. Assy, De hiszen találunk mi az iparpatolában egész rakás ún. röpennyűt, melyek célja volt a poroszokat petroleummal leönteni.

Kormánybiztos: Azt nem tűrhetem, hogy a vádlott itt ily dolgokat állítson!

Elnök: Ön is írta alá azon rendeletet, mely a tuszk sorsa felett többé kételkedni nem hagyott?

Assy: Ezt én sem nem tagadhatom, sem el nem ismerhetem, én annyit okmányt írtam alá! Különben csak egy módja volt a testvéröklés megszüntetésének: a viztorlási elv alkalmazása.

Elnök: Ez alávaló egy elv, mely ártatlanokat sujt!

Vádlott több íratról nyilatkozik, melyet előtte fölmutatnak. Egy levél többek közt úgy hangzik:

„Assy urnak, az internationale tagja stb. . . . Én inkább szeretnék 10 emberből 50 csoportot, mint 10 csoportot 50 emberből. Legyen ön mindenesetre a kijelölt helyen! Biztos-e a bemenet Párisba? . . . Én ott leszek. Önnek pattantyut fognak hozni. Égesse el a levelet, mert porosz testvéreinket compromittálhatná. Eljen a köztársaság.”

Assy: Istenem! Elég nagy a titkos rendelkezési alap ily levelek költésére! A levél különben februáriusban kelt, s így a communeval nem állhat semmi összefüggésben.

Vádlott azután az általa vezetett lőpor és tölténygyártásról, a löszer mikénti raktározásáról és szétosztásáról és érzéséről beszél. A fővádra azt mondja, hogy ő nem ismerhette el törvényesnek azon kormányt, ő nem mely az ellenség szemelátára a nemzetörséget lefegyverezni akarta; — utóbbi csak jogos önvédelemmel élt. Ő nem szavazott más rombolásra, mint a Vendome oszlop ledöntésére. Az ezredek egyenruhát joggal viseli, mert ő nemcsak a városnak kormányzója, hanem a 67-ik zászlóalj választott parancsnoka.

Következik a tanukihallgatás.

Versailles, aug. 12. A haditörvényszék ülése. Jourde állítja, hogy a bank s zálogháza megmentése egyedül az ő közbenjárásának köszönhető De Plocue a bank alkormányzója mondja, hogy 3 milliárd értékű különböző értékpapír volt a bankban. Ő nem hajtott semmi requisitúra a nélkül, hogy az erőszakos eljárást hivatalosan ne costaltáttatta volna. Jourde magaviselete nem volt erőszakos. — Billioray Chanzy elfogatása alkalmából constatlja, hogy a központi bizottságnak nem csekély gondot adott az elfogatások számának korlátozása s az elfogottak szabadon bocsátása. Assy állítja, hogy a lázadók sohasem használtak gyújtó lövegeket és petroleum bombákat. Jourde igyekszik bizonyítani, hogy ő mindig igyekezett a commune törekvései ellenében a francia bank s általában a francia pénzügyek érdekeit megővni. Ezután kihallgatták a Jourde mellett tanuskodó tanukat, kik azonban semmi újat sem jelentenek. A haditörvényszék holnap nem tart ülést. Courbet festőt hétfőn hallgatják ki.

T Á V I R A T O K.

Gastein, aug. 13. Vilmos császár esti 7 órákor ide érkezett és ünnepélyesen fogadtatott, mely alkalmával a császár Beust gróffal néhány percig barátságosan beszélgetett.

T Á R C Z A.

A képkiallításról.

Arad, aug. 16-án.

Amit még eddig egy vidéki város sem ért meg; amit a lapok már több ízben hirdettek: csakugyan testtől, — a magyar képzőművészek képkiallítása itt van falaink között. S hogy Arad ezt a szerencsét nem annak köszöni, hogy neve „A-”-val kezdődik, hanem annak, mert messze hirt jár minden szép, jó és nemes iránti fogakonyaságának, műilzésének: az köztudomású dolog, s ezt — hisszük, — újból is befogja bizonyítani.

Ezideig a szűken mért anyagi gyámolítás arra szorította a képzőművészeti-társulatot, hogy a művészek festvényeit, szobrait csupán a fővárosban állította ki; ami, ha középpontja is igen sok vidékinek: többektől oly távol esik, hogy számtalan okokból — költség, fáradság, — fel nem keresheti. De miután a társulat átlátta, hogy ez többé-kevésbé annyiból felszeg eljárás, mert igen sok vidék előtt ugyszólván el van zárva az ut a társulattal megismerkedni, s a műremekeket látva és tanulmányozva, hazai művészeinkkel közvetve érintkezhetni: elhatározta, hogy a vidéki nagyobb városokban is rendez kiállításokat.

Első helyen is városunkat emelte ki, amiért köszönettel tartozunk, s amit azzal fogunk meghá-

Bécs, aug. 14. A „N. fr. Pr.” Berlinből jelenti: Bismarck hg. Varzinből ide érkezett és Gasteinba fog utazni, hol 2 hétig szándékozik időzni.

Bécs, aug. 14. A „Pr.” jelenti: A montenegrói fejedelem szeptember hóban Bécsbe Berlinbe és Szt.-Pétervárra utazik. Az adriai tenger mellett Montenegró számára kikötőt és tengeri lobogójának elismerését akarja kieszközölni.

Bécs, aug. 14. Dresdából távirják: A socialdemokrata congressus elhatározta, hogy az európai sajtó ellenséges magatartásával szemben a további tárgyalások a nyilvánosság kizárásával fognak történni.

Róma, aug. 13. Az „Osservatore rom.” az összes püspöki karhoz intézett encyclicát közöl. A pápa ebben köszönetet mond a híveknek, s különösen a püspököknek a jubeliuma alkalmával nyilvánítt jókívánataikért, s inti őket, hogy a pápai szentszék szabadságáért, az egyház győzelméért s a világ békéjéért imádkozzanak.

Belgrád, aug. 14. A Skupstinara f. hó 18-án kezdődnek meg az egész országban a választások. Ugyalászik, hogy a szabadelvűek fognak tulsulyra jutni.

Bécs, aug. 14. A „Presse” egy konstantinápolyi sürgönye szerint a rumén-kerdés már véglegesen békés utra relettetett. A rumén fejedelemnek a sultánhoz intézett levele igen megnyugtatólag hatott. — A kamara valószínűleg vissza fogja vonni a vasúti kötvények ügyében hozott határozatot.

London, aug. 14. A dublini phönixparki népgyűlés felosztása miatti tiltakozásra összehítt meeting tegnap 8000 egyén jelenlétében a Hyde-parkban megtartott. Ezen alkalommal heves beszédek tartottak a kormány ellen. Wales déli részében a szénmunkások munkabeszüntetése miatt zavargásoktól félnek. Az önkéntesek parancsot vettek, hogy készen legyenek.

Berlin, aug. 14. A „Reichsanzeiger” egy törvényt közöl, mely a birodalom alkotmányának 33. szakaszát, mely kimondja, hogy Németország egy vám és kereskedelmi területet képez, 1872. január 1-étől kiterjeszti Elsass és Lotharingiára is. — A „National Ztg” megcáfolja a francia lapok híreit a párisi erdők s a Seine és a Seine et Oise departementek kiürítése iránt állítólag megindult alkudozásokról szóló híreket.

Marseille, aug. 12. Algír keleti partvidékén az erdőség még mindig tart. Algírból 5000 ember küldetett Bona-ba, hogy a gyujtokatokat megfenyítsek. Algír tartományban a béke helyreállott s az adók ismét rendesen befolyának. — A „Bien Public” a párisi elfogottakról szólva jelenti, hogy egy hét alatt 131 elfogást történt, ezek közt 14 a commune lázadásában való bűnrészesség miatt.

L e g u j a b b.

London, aug. 15. Az „Internationale” értesíti az Angliában levő commune-menekülteket, hogy az angolkormány úgy tekinti őket, mint politikai menekülteket; annál fogva kiadatásukat megtagadja.

Gastein, aug. 15. Beust másfélórát kihallgatáson volt Vilmos császárnál.

Bécs, aug. 15. Bismarck Beil kormánytitkárral holnap érkezik Gasteinba; az a hire, hogy Andrassy Gyula gróf is oda jön, s ott valószínűleg jelentékeny diplomatai tárgyalások nyitnának meg.

Páris, aug. 14. Az „Agence Havas” egy irata Versaillesból ma reggelről kelteve mondja: Átalában hiszik, hogy Thiers felhatalmaztatásának meghosszabbítását illetőleg, a nemzetgyűlés különböző pártjai közt egyetértés fog létrejönni.

A Larcy-miniszter lemondásáról száryaló hírek nem valósulnak.

London, aug. 15. Az alsóház tegnapi ülésében a kormány kijelenté, miszerint, a hadsereg tényleges állománya jelenleg elégséges, és hogy a kormány nem szándékozik a hőköltségvetés számtételén túlterjeszkedni.

látni, hogy a képtárlatot tömegesen felkeressük, annál is inkább, mert azt a 30 krajczárt (beléptidij) bőven és dusan kárpótolja azon élvezet, ami a termekben reánk vár.

Mindenekelőtt a helyes berendezés és tapintatos kiválasztás felett kell elismerésünket kifejezni, hogy a csekély számban minden fajú és minden rendű festmény képviselve van. A matadorok mellett ott vannak a kisebb csillagzatok is, ami ugy szólván jól esik a szemnek.

Igazságtalanságot követnénk el, ha első helyen nem a Wéber Ferenc „Zrinyi Iloná-”-ját említnék. Első pillanatra felismerjük e festményen a Piloty tanítványát, amit a nagy mester minden kibépez: a színek pártatlan kezelését, az erős mélységet, azt a pompás harmoniát és nyugodtságot, mely oly kimagarázhatlan j. hatással van a nézőre. — A történeti és cselekvényes képek festésénél az a fő, hogy a festész tapintatosan tudja kiaknázni felfogott tárgyának idejét, azaz megtudja választani a pillanatot, melyben szereplőit cselekedtetni. Ezt a régi mesterek csodálatosan értették. S ez az, hogy az ábrázolat soha se legyen valamit bevégzett tény; az alakok sohasé legyenek tétlenek. Legjobb rendesen a végkifejlés előtti pillanatot, — hogy a képzeletnek maradjon ténr csapongni s magának festeni ki a végét. Ilyenkor számítás van a kép festve; hatásra számít s a hatás — nem marad el.

Wéber ezt a pillanatot érdekesen fogta fel. — Utolsó előtti percét tárja fel Szigetvár fellobbanásának. — Zrinyi Ilona fáklával kezében a puská-

F e l h í v á s.

A megyei szervező bizottságnak f. é. augusztus tartott értekezletéből kiküldött albizottság által az adóhivatalok hivatalos kimutatásai 12-én alapján ujjalag összeállított megyei leg több b a d ó t fizetőkbnek alább egész terjedelemben kiírt névjegyzékét, midőn ezzel közlé tesztem, egyszersmind felhivom mindazon jogosultakat, kiknek az ezuttal nyilvánosságra hozott névjegyzékbe felvétele vagy egészen elmaradt, vagy jogosultságuknál fogva nem a kellő sorozatba jegyezettek volna be, továbbá mindazokat, kik, az itt közlé tett névjegyzék összeállítását, az abban felvett egyes adókra nézve, az 1870. évi 42. t. cz. 19. és 20-ik §-saiba töközőnek lenni vélik, ebbeli netán sértett igényeik orvoslása iránti írásbeli felszólataikat; és végre mindazokat, kik a hivatolt törvény 23-ik §-ban kiírt kedvezményt igénybe venni kívánják, ebbeli jogosultságukat igazoló írásbeli nyilatkozataikat, a többször érintett névjegyzéknek lehetőleg hibátlanul leendő összeállításá illettleg kiigazítása tekintetéből, f. évi aug. 31-ig, a megye rendszertint alispánjához, mint az albizottság alelnökéhez mulhatlan mutassák be.

Aradon, 1871. aug. hó 13-án.

A főispán,
mint a szervező bizottság elnöke,
tanuk letében.
Nagy Sándor,
alispán.

K i m u t a t á s.

Arad megyében leg több b a d ó f i z e t é s u t j á n, l e e n d ő b i z o t t s á g i t a g o k r ó l.

1. József főherczeg, K.-Jenő, 35047 frt. 28 kr.
2. Hg. Szulkovsky József, Pankota, 15926 frt. 86 kr.
3. Marczibányi Antal, Kurtics, 15175 frt. 57 kr.
4. Atzél Péter, B.-Jenő, 14424 frt. 70 kr.
5. Bohus János, Világos 10687 frt. 20 kr.
6. Grf. Nádasdy Lipót, Iratos, 10158.
7. Br. Simonyi Lajos, Vadász, 9779 frt 61.
8. Grf. Károlyi György, Mácsa, 8767 frt 20 kr.
9. Purgli János, Lökösháza, 8127 frt 96 kr.
10. Grf. Almásy Kálmán, Gy.-Varsánd, 7965 frt 20 kr.
11. Grf. Gyulai Edelsheim, Zaránd, 7538 frt 80.
12. Grf. Zsigray st. Marsán Fülöp, Kerülős, 4228 frt 85 kr.
13. Deutsch Ignátz, Butyin, 3562 frt 78 kr.
14. Sternthal testvérek, N.-Pél 3353 frt 84 kr.
15. Mocsonyi Antal, Kurtics, 3222 frt 27 kr.
16. Czárán Emanuel, Seprős, 3169 frt 7 kr.
17. Vászárhelyi Géza, Lökösház, 3039 frt 43 kr.
18. Bohus István és László, Világos, 2874 frt 43 kr.
19. Br. Mattingloit Gyula, Lökösház, 2816 frt 98 kr.
20. Atzél Lajos, B.-Jenő, 2751 frt 25 kr.
21. Kintz János, E.-Simánd, Seprős és Tövis-egyház, 2622 frt 62 kr.
22. Br. Bánhid Albert, Lökösház, 2342 frt 10.
23. Bohus Zsigmond, Lökösház, 2289 frt 61 kr.
24. Br. Bánhid Sándor, Lökösház, 2236 frt 4.
25. Lonovits Károly, Lökösház, 2198 frt 78 kr.
26. Konopi Kálmán, Konop, 2119 frt 68.
27. Edelpacher Péter, Lökösház, 2070 frt 94 kr.
28. Vászárhelyi Béla, „ „ 1882 frt 44 kr.
29. Dezső Ádám, Silingyia, 1853 frt.
30. Takátsi Sándor, E.-Simánd, 1768 frt 31 kr.
31. Br. Mattingloit Gottfried, Lökösháza, 1502 frt 8 kr.
32. Edelpacher Imre, Lökösháza, 1476 frt 77 kr.
33. Czárán Gergely, Seprős, 1320 frt 41 kr.
34. Roth János, Berza, 1252 frt. 20 kr.
35. Br. Bánhidy Béla, Csermő 1226 frt 40 kr.
36. Revitzky Emil, Szinitye, 1208 frt 98 kr. Menyhért örököse.
37. Jakabffy Gergely, Somoskesz, 1201 frt. 80.
38. Csernovits György, E.-Simánd, 1199 frt. 78.
39. Fribeisz Lajos, Kurtics, 1184 frt 24 kr.
40. Ifj. Bíró Imre, Zsigmondház, 1176 frt. 30 kr.
41. Barkosy Imre, lAgyst, 1153 frt 68 kr.
42. Br. Tamasits Imre, Lökösház, 1108 frt 75 kr.
43. Taschó Mois Sándor, Csermő, 1103 frt 27.
44. Száll József, Galsa, 1034 frt. 32 kr.
45. Zielbauer Sebestyén, Elek, 991 frt, 70 kr.
46. Urbán Gyula, Monyoró, 977 frt 58 kr.
47. Gróf Wenckheim Károly, Lökösháza, 969 frt 15 kr.
48. Kádbébé Béla, Talpas, 960 frt 62 kr.
49. Korek Péter, Kujed, 952 frt 19 kr.
50. Mittler Miksa, Sz.-Márton, 952 frt 7 kr.

poros hordóhoz közeledik: de megáll, nem mártja bele; még várakozik, és segélyül hívja az Istent. — Ez igen szerencsés gondolat s úgy kivive, olyan melegséggel kezelve: egyikévé teszük a tárlat — ha nem is legszebb, — de leghatásteljesebb festményének. Hibája csak egy van — de az nagy hiba: Zrinyi Ilona arca élettelen, kifejezésnélküli; holott ennek az arcznak, szemeknek egy beszédes könyvnek kellene lenni: a kétségbeesés, a félelem és bátorság vagyis értelme a jövő gyalázattól irtozás s a hőies elhatározás kifejezéseivel. Ez egy szép arc, de egy festett arc, amely alatt gyantani sem lehet egy értelmezéskől feldult szívét.

A háttérből előlépő főnök is ugyane bajban szenved. Az is egészen szenvedlen alak; mintha nem is harcedzett szenvedélylyel követné a fáklás hős nőt a puskaporos kamrába; hanem nyugodt lélekkel készülne a péntek esti „Allah kherim-”-re.

E festmény mellett láthatók Schaffer Béla jégvert szőlőfürtei, csenevész dinnyéi és izletes barackjai: a „csendélet” festés, — a leg-haladatlanabb szakma, művészeti értékkel nem bír, csak mechanikai ügyességet árul el, ami végső analízisban inkább művéség semmint művészet. — Schafferről ugyan roszt nem is volna szabad beszélni, — „de mortuis nil, nisi bene” — de hátrahagyott csemegéire minden jóakarattal mellett is csak azt mondhatjuk: de jó, hogy a megszűnt ok nem okoz többé ilyen kontárságokat.

Itt van a tavalyi műlap eredetije is: Székely „az anya őrszeme.” A tárlat legmegragadóbb kom-

51. Lonovits László, E.-Simánd, 930 frt 31 kr.
52. Papus József, Taucz, 833 frt 80 kr.
53. Tavaszi Antal, Lökösháza, 790 frt 58 kr.
54. Kádbébé György, Talpas, 784 frt 56 kr.
55. Hendrei Pál, Repszeg, 781 frt 99 kr.
56. Verner Mór, Szt.-Anna, 715 frt 29 kr.
57. Popovits D. János, Arad, 688 frt 19 kr, mint ügyvéd kétszeresen számítva.
58. Id. Czárán János, Seprős, 682 frt 88
59. Gróf Wickenburg Edm. Székács, 674 forint 24 kr.

60. Sármezey Antal, E.-Simánd, 662 frt 3 kr.
61. Kádbébé Kálmán, Talpas, 627 frt 22 kr.
62. Bodányi József, Kerülős, 622 frt 58 kr.
63. Czárán Tódor, Seprős, 616 frt 34 kr.
64. Ifj. Czárán János, Seprős, 614 frt 68 kr.
65. Berger Vilmos, Mikalaka, 604 frt.
66. Vertán Gergely, Csermő, 605 frt 7 kr.
67. Mahler József, Ó-Pécska, 586 frt 39 kr.
68. Kreitler Ferencz, Kavna, 583 frt 60 kr.
69. Br. Szina Simon, Moroda, 568 frt 31 kr.
70. Farkas Sándor, M.-Pécska, 562 forint 56 kr, mint ügyvéd kétszeresen számítva.
71. Bozsnayk Károly, Holdmezes, 532 frt 62 kr.
72. Ortutay Béla, M.-Pécska, 518 frt 65 kr.
73. Bulboka János, Kurtics, 509 frt 79 kr.
74. Roth Mór, Szemlak, 492 frt 12 kr.
75. Hammer József, Elek, 486 frt 8 kr.
76. Vászárhelyi László, Lökösháza, 479 frt 65 kr.
77. Fedrigoni Alajos, Repszeg, 478 frt 77 kr.
78. Mahler Ferencz, Ó-Pécska, 445 frt 87 kr.
79. Ifj. Dániel Antal, Duud, 443 frt 82 kr.
80. Sternthal Adolf, Gy.-Varsánd, 436 frt 78 kr.
81. Id. Bíró Imre, E.-Simánd, 431 frt 58 kr.
82. Lukács István, Kurtics, 427 frt 65 kr.
83. Spiller Vilmos, Borosjenő, 426 frt 97 kr.
84. Török József, Dézna, 397 frt 40 kr.
85. Aleics János, Felménés, 396 frt 57 kr.
86. Verner és Ackermann, F.-Varsánd, 388 frt 12 kr.
87. Monaila Pál, Sikló, 483 frt 40 kr, mint lelkész kétszeresen számítva.
88. Guttman Mór, Pécska, 380 frt 31 kr.
89. Czifra János, Kurtics, 375 frt 55 kr.
90. Popovits D. Simon, Gy.-Varsánd, 373 forint 79 kr, mint ügyvéd, kétszeresen számítva.
91. Vittmann Mihály, Elek, 368 forint 74 kr.
92. Oppenheim Mór, Battonya, 367 frt 89 kr.
93. Novák Péter, Vaszoja, 345 31 kr.
94. Ferkula Antal, Uj-Szent-Anna, 339 forint 60 krajczár.
95. Voleheim és Szeidner, Berzova, 334 forint 24 krajczár.
96. Popovits István, Otlaka, 331 frt 65 kr, mint lelkész, kétszeresen számítva.
97. Bíró Kálmán, Zsigmondháza, 331 frt 64 kr.
98. Hengenmüller Károly, Zölde, 328 frt 95 kr.
99. Bárd Mansdorf Géza, Bonecsd 327 forint 42 krajczár.
100. Gáál Sándor, Battonya, 326 frt 70 kr.

(Vége következik.)

B e k ü l d e t e t t.

Tisztelt szerkesztő ur! F. évi aug. 13-án a tűzoltókar működő bizottmánya által tartott rendkívüli ülésben előfordult tárgyak közül bátor vagyok köztudomás végett becses lapjában a legérdekesebbeket közölni; mely tárgyat Schor Albert működő bizottmányi elnök indítványkép ily formában adott elő:

Tisztelt bizottmány! A legközelebbi tűzvész alkalmával tapasztaltuk, hogy az aradi tűzoltókarnak reorganizálására szüksége van, — nem értem én itt a diszruhák megváltoztatását — mert ahhoz senkinek semmi köze sincs, hogy polgártársaink végtiszteleténél mily ruhában jelenjünk meg, nem értem a zászló, vagy zenekart, miután mindazok saját filléreinkből létesültek, — s ugy egyenruháink és zenekarunk fenntartása — — értem csupán a tűzoltó szerekkel ellátást, — mely nélkül a már Aradvárosban annyira épült nagy házak megmentésére képtelenek vagyunk.

Nem akarom ezzel azt mondani, hogy a tűzoltókar tagjai minden oltószereket saját költségén szerezzék meg, mert hiszen midijjártatása van egy tűzoltóagnak azért mert életét és családját veszélyezteti? hogy polgártársainak vagyonát menti? — az, hogy az általa évenként befizetett 4 frtból betegségek alatt naponta 20 kr. segély — halálos esetben pedig 20 frt temetkezési költséget kap, — de ezt mind a kar tagjainak összegyűjtött filléreiből kapja.

S mindamellett életfelfrdozással működik minden egyes tűzoltó a tűz és vízveszélykor, mit az

posztója. — Három részre van osztva. Első kép: a mint a kis gyermek elszökik anyjától, a tőparton meglát egy vízbeesőtő fáagat, arra rákapaszkodik és kegyetlenül nyargal rajta. A háttérben egész kicsinyben a kereső anya. A második kép: a lezuhanás, a parton az anya rémült alakjával. A harmadik kép: a megmentés amint színvére szorítja kis fiát és könyös szemeiből csakugy sugargzik a boldogság.

Aradnak egy régi ismerőse is képviselve van a tárlaton: Böhm Pál, kit (óriásilag haladó tehetséget megjutalmazandó) a kormány a 600 frtos évi ösztöndíjban részesít, és pedig egy olyan szabásu, festménnyel ami bármely kiállításon is megállná helyét. — Címe: „Zivatar előtt”; a levegő hangulata homályos szürke, a középtérben álló kocsi, is — csak a két előtér alak megle, de oly szerencsésen — egybeolvastva a háttérrel, hogy legkisebb elütés sincs benne.

Böhm Aradról eltávozása óta óriási előhaldást tett, mind rajzolása, mind a színezésében: s hogy az első egyike legyen, csak külföldi utazása hiányzik.

Ezzel most egyelőre be is fejezzük ismertetéseinket azon reménnyel, hogy művészeinket, — hazánk élő dicsőségeit, — minél többen fogják meglátogatni.

Rósa János.

utolsó tüzvész alkalmával megmutatott, — vagy talán azt hiszi a t. bizottmány, hogy azok nem tüzlők voltak, miként azt elleneink mondják? igen t. bizottmány azok tüzlők voltak, kik még akkor sem hagyták el a vészhelyet, midőn a borzasztó puskafor-felrobbanás történt, hanem életfeláldozásuk mellett mindaddig, míg védhető volt védtek, és a megmenetelt mentették.

Indítványozom tehát: hogy keressék meg Aradváros hatósága, hogy a tüzlőtáshoz szükséges eszközöket beszeresse, miután két darab haszonvehető vízi-fecskendőnél több nincs. — Szeresse be mindazon tárgyakat, melyek ily városban a tüzlőtáshoz megkívántatnak.

Ami pedig a tüzlőtő tagokat illeti, szükségesnek látom, hogy mindenki bárdal, övvel és horogonyos kötéllel és egyéb eszközökkel magát ellássa, hogy annál bátrabban mehessen a tűzbe, miután ha védszeret magával hordja, szükségességében magán segíthet, mely védszerek hiányát az utolsó tüzvésznél tapasztaltuk.

Ezeket megszerezni így gondoltam: szőlítassanak fel a gazdagabbak, hogy ezen csekélységet hozassák meg, — de miután ő azokat a tüzvésznel nem használják, a szegény és használhatásra képebb tüzlőtő tagok közt osszák ki.

Vagy pedig szőlítassék fel Aradváros polgársága, hogy az efélék megszerzéséhez járuljanak, miután oly házaknak megmentésénél is veszélyeztetni a tüzlőtőtag életét — mely ezen kar pénztárához soha egy fillérével sem járult.

Szólítassanak továbbá fel a tüzellen biztosítársulatok, kiknek Aradváros tüzlőtőtaga már sok hasznót tett.

Ha ez megtörténik és a tüzlőtáshoz szükséges nagyobb tüzlőtőszereket a városi hatóság a kisebbeket pedig a tagok beszerzik — akkor, az azokkal bánásmód, — miként másutt, begyakorlandók, s akkor Aradváros polgárai nyugottan lehetnek bár mely veszélyben, mert a tüzlőtőtag tagjai soha még vissza nem riadtak, és a lehetetlenséget nem ismertek, — — csak eszköz kell.

Ezen indítvány elfogadtatott.

Továbbá P. A. tüzlőtőtag által indítványoztatott, miszerint a működő elnök elnökle alatt egy három tagból álló szakértő bizottság neveztesék ki, mely bizottmánynak kötelességévé téssek hetenként a városházánál lévő tüzlőtőszereket megvizsgálni, s a hiányokról a polgárnagy urnak jelentést tenni azok kiigazítására végett, hogy amennyiben tüzvész ütne ki, a tüzlőtáshoz a hiány, ne a tüzlőtőtagra, hanem a tüzlőtőszerek hiányára hármolják.

Ezen indítvány addig — míg a tüzlőtőszerek szervezve, illetőleg előállítva, és begyakorolva nem leendnek — függőben hagyatik.

Arad 1871. aug. hó 13-án tartott tüzlőtőtagi, bizottmányi ülésből.

Kiadta:
Perczel Antal
titkár.

Ujdonságok.

— A „Budapesti Közlöny“ nem-hivatalos részében olvassuk: A belügyminiszter legközelebb kibocsátandó körrendeletével a szabad királyi és önkormányzati hatósággal felruházott városokban a közgyűlések tartására, melyek a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII. t. cz. 91-ik §-a értelmében szervezkedő eljárástól kivétel, készítésével megbízandó küldöttségeket fognak választani, folyó évi szeptember havát olyképen tüzte ki, hogy a közgyűlés folyó évi szeptember 30-ig minden városban okvetlenül megtartassék.

— Dáni Ferencz főispánnak beigtatása nálunk, nem mint lapunk legutóbbi számában írtuk jövő vasárnap, hanem hétfőn aug. 12-én tartatik meg.

— Elismeréssel kell felemlitenünk Szathmari István városi orvosnak tegnap délelőtt a közegészség érdekében tett egy erőlyes intézkedését. A mondott időben ugyanis a templom-utcán egy hosszú kocsi görögdiányával telten hajtatott végig; nevezett orvos a dinnyéből hármat kísérletképen felvágatván, azokat mind egészen éretleneknek találta, minek következtében az egész kocsiat a városházához vitette, hol annak egész tartalma, minthogy a többi azonlevő dinnye is csak oly rossz volt, elkoboztatott s az illető tulajdonos, pénzbiróság ítéletet.

* (Beküldetett) Pascali Mihály ur bukaresti román színtársulatával az aradi színházban pénteken vagyis f. hó 18-án román színelőadást beletszünetben tartván, ezen előadás a társulat egyik jelesebb tagja Gestiannu ur jutalmójátéka leend, melyre a színművészet barátai tisztelettel meghívattak. A rendezőség.

* Boros-Jenőből írják: F. hó 8-án vizsgálta meg, a megyei és állami főmérnök kíséréte mellett egy megyei küldöttség a B.-Jenőn építkezés alatt álló Kőrös híd — már elkészült egyik hidfőjét; mely — miután alapzatában csekélynek, úgy az ahhoz alkalmazott kifaragott terméskövek rossz mésszszel rakottaknak találattott, — lehordattatni és újból építtetni rendeltetett. Az ezen építkezésnél nyereszkedési vágyból eredt mulasztásokból elsőhelyen, eltekintve a vállalkozó pénzbeli veszteségétől, leginkább azon közönség károsodik, mely a jelenlegi rozszant hidon, hajmerező veszedelmek között átkelni kénytelen; igen sokan, félvén a veszedelemtől, a hidfőnél járműveikkel, vagy az egyes lovasok lovaikról leszállni kénytelenek; jöllehet, hogy ezen hid elkorhadat deszkák, hatóságilag néha javíttatnak, de az oly csekély mérvben történik; miszerint azt csakis foltozások és nem javításnak mondhatók; — már pedig az új hid elkészítését, nagyobb veszedelem bekövetkezése nélkül aligha elérhetjük. — Különösen kikerjük a hatóság becses figyelmét a szeptember 1-jén beérkező honvédekre, kik naponként kétszer nagyobb csapatokban fognak a hidon átkelni.

* A kötélen. Az aradi „Fraternitas“ című szabad kömives páholy, írja a „Hon“, Bratz Eufrosine költőnőnek szomorú halálát alkalmából felszólalt az életveszélyeztető mutat-

ványok ellen, de szava elhangzott a pusztában. Az ismétlődő szomorú csetek azonban ma holnap a humanitásnak némi szikrájával bíró minden embert rá fognak kényszeríteni, hogy az ily életközvetítés ellen agítaljon. Mult szombatn este a vérígyasztó jelenet újra megismétlődött az állatkertben. Ott ugyanis fellépett Castaqua erőművész, fiaival Caesar és Pietroval, kik közül az első 14, a második 11 éves. A két utóbbi felhuzatva, a valami öt öl magasságban lógó hintára, elkezdtek az előadást. Caesar lábával kapaszkodván a hinta kereszt rudjába, fejfelé légt, míg Pietro Caesar nyakáról csüggött alá, szinte fejfelé. E pillanatban a hinta kereszttrudja ketté tört, a közönség rémület kiáltásában tört ki, a két gyermek pedig fejfelé zuhant le a deszkapadlóra, hol a megremült apa állott. Előbb Pietro esett le, fejfelé, utána Caesar, az előbb leesett. És kevéssé sérült meg, mint amaz. De azért mind kettő rémülétesen összetörte magát. Szerencse, hogy az orvosi segély helyben volt és így tán a szegény gyermeket még meg lehetne menteni. Az előadás félbeszakadt.

* A Garnuchott-per Bécsben. A tárgyalás másodnapján folytatták. Lagarde asszony kihallgatását. Elnök először is constatálja, hogy Lagarde asszonynak van 2500 frtot jövődelmező vagyona, de ő e vagyonnak csak haszonélvezője. Elnök kérdi vádlottat, mikép akarta adósságait kifizetni? Vádlott: El akartam adni vagyonom haszonélvezeti jogát. Eln.: S azután semmiből élt volna? V.: Én csak e jog egy részét adtam volna el. Eln.: Miért vásárolt ön itt Bécsben 3480 frtt ruhát, s ezenkívül Garnuchott 10,000 frt adósságot csinált. V.: Garnuchott nem csinálhatott ennyi adósságot. Eln.: Ön 1000 frt áru ékszer fogadott el Garnuchott-tól, holott tudta, hogy neki egy fillérje sincsen. V.: Garnuchott azt mondta, hogy játékban nyert. Eln.: Mikép jutott ön oly előlök társaságokba, holott előléte elzárt ön előtt minden tisztességes házat. V.: Én annyi meghívást kaptam, hogy válogathattam benne. Eln.: A Joelson házat választottam. Eln.: Itt ismerkedett meg Schwarzbároval. V.: Igen. Eln.: Miként csalta ki Schwarzbároval a 10,000 francot. V.: Én nem csaltam; én szomorú voltam pénzsűksegem miatt, ő ezt észrevette, 10,000 francot adott, mint jó barát s becsületszavára mondta, hogy senkinek sem fog róla szólni. A vádlott erre ismét görös rohamokat mutat, úgy hogy a tárgyalást két hétre ismét fel kell függeszteni. Ezután kihallgatják Schwarzbáro, a Lagarde asszony által 10,000 franc erejéig rászedett tábornokot. Schwarzbáro ki hallgatása semmi különösebb érdeket nem nyújt, mint azt, hogy ő teljesen jóhiszeműleg udvarolt a csalónőnek s már kész volt őt nőül venni, midőn ennek csalásait leleplezték. Schwarzbáro 10,000 franc erejéig polgári keresetet jelent be a csalók ellen. Francine de Ernus divatárúsnőt 1760 frtig csalta meg Lagarde asszony azon ürügy alatt, hogy ő egy gazdag orosznek kedvese, kitől évenként 30,000 francot huz. A többi kihallgatott tanúk szintén Lagarde asszony kisebb nagyobb csalásait bizonyítják. Egy és fél óraker (aug. 12) folyt a tárgyalás tovább. Stöger, helyettes államügyész indokolja a vádat, reasummálja a felhozott csalási eseteket, s azon következtetésekre jut, hogy Garnuchott és Lagarde vétkes egyetértésben követték el azokat. Lagarde-ot 2, Garnuchott 4 évi súlyos börtönrre kéri ítéltetni. — A tolmács elmondván ezeket Garnuchottnak, ez tagadja, hogy Lagarde tudott volna valamit az ő tetteiről. Garnuchott védoje: dr. Singer beismeri a csalási tetteket, de a büntetés mérvét magasnak tartja. Dr. Markbreiter Lagarde asszony védője igen ször beszédet mond védenze védelmére, melyet a közönség végül hangosan megéljen. Következőn a válasz és viszonzulás, délután 5 óraker a következő ítélet kihirdetetik: Garnuchott Julien Marie és Lagarde Sidney Mathilde a csalásnak részint megkísérlés részint végrehajtott büntényben s a hamis bejelentés vétségében bűnösöknek találtatván: Garnuchott 4, Lagarde 2 évi, havonként 1 napi börtöl súlyosított nehéz fogságra ítéltetnek. * Kimondott tovább, hogy a büntetés kiállása után Garnuchott a heidelbergi büntenyítő tszéknek adassék át. A kártérítésben egyetemlegesen marasztaltattak. Mindkettő bejelenté felebbezését.

* A Figdor-Apraxin-féle ismeretes pörben Pozsonyban kimondattott az ítélet, melynek értelmében Apraxin gróf 4 évi, örgb. Figdor pedig 5 évi súlyos börtönnel bünhődik. Mindkét fél bejelenté az ítélet fölfebbezését.

— Aug. 15-én telt le a határideje a törvényszéki-elnöki és ügyészi állomásokra beadandó folyamodásoknak. A folyamodások számáról, írja a „P. Napló“, fogalmunk lehet, ha tudjuk, hogy például csak a pestvárosi elnöki helyre mintegy ötven kérvény érkezett be. A folyamodásokat azonnal osztályozni kezdik, általános kimutásokat készítve azokról, s úgy terjesztik elő az igazságügy-miniszternek.

* A szegedi várból. Ily czim alatt figyelemreméltó cikket olvasunk Dárday Sándortól a „P. N.“-ban. A szegedi bűnügyek tárgyalása, ugymond a többi közt, teljesen eltér rendes fenytő törvénykezésünktől; tekintve azonban, hogy a kir. biztos hatásköre 10—20 törvényhatóság területére terjed, a bűnesetek hálózata pedig évtizedekre vezet vissza és 700-nál több bűnrészes egyén cselekvényei szoros összefüggésben állanak, alig képzelhető másként azon monstruosus bűnper lebonyolítása, melynél f. évi január hó 1-éig 111 rablógyilkosság, 525 rablás, 16 gyújtogatás, 1264 betöréssel párosult lopás, 21 sikkasztás, 38 orgazdaság és 166 hivatalos hatalommal visszaélés és bűnpártolás esete, összesen tehát 3241 bűnyűvetet vizsgálat alá. Magában véve már a vizsgálatok áttekintése felett nagy nehézséggel jár, ha megmondjuk, hogy egy-egy vizsgálati fogly az 2000-nél több s különféle bűnyű közöl 2—3 esetben, egy másik ismét 20—25, némelyek 50—70 esetben részesek, minden egyes esetenél pedig részint más-más czinkostársakkal. Érdekesek e tekintetben Lautsik fővizsgálóbíró urnak táblázatai, melyeket találóan „Sybillák“-nak nevezett el. Ezen táblázatokban folyó szám alatt soroltatnak fel az egyes bűnesetek a bűnrészeseknek névjegyzékével és minden egyes bűnrészes nevénél, külön rovat

alatt idéztetik azon bűnesetek folyó száma, melyekben ugyanazon egyén szintén részt vett. Eből láthatjuk meg, hogy már maga ezen monstruosus bűnper technikája, mily rendkívüli nehézségekkel jár. Lautsik fővizsgáló bíró urnak tulajdonítatik az eddigi eredmény oroszlánrésze, és ő csakugyan a bűnvizsgálatok s nyomozások lelke; csak hogy a vizsgálat, mint politikai hatóság részéről felelősség nélkül eszközöltetik. A vizsgáló bíró ugyanis nem a törvényszéknek, hanem a királyi biztosnak van alárendelve. Az eddig kiderített készpénzbeni kárösszeg 912,240 frt, lopott 16 1131, szarvasmarha 184, sertés 438, juh 6204. Ennek ellenében a letartóztatott egyéneknek lefoglalt vagyona becsérték szerint csak 254,000 frtra megy. A halálozás nem nagyobb 6 százaléknál, rendes országos fegyházainkban pedig a halálozás többnyire 4 százalékot teszen ki. Feltűnően gyakoriak azonban az öngyilkosságok esetei, melyeknek száma már 8-ra megy. E szomoruan érdekes statisztikai adatok után szépen fejtegeti, hogy a bűntől nem a halálbüntetés, hanem a büntetés elkerülhetlensége tart vissza. A szegedi pöröknek nagy befolyást tulajdonít büntető jogi politikánkra. Végül számbavevén, hogy a most egy időben több száza menő büntetettek elítélésével 1000-re fog azoknak száma rugni, kiknek jóformán senki sem fogja gondját viselni, — felhívja a kormány figyelmét, hogy a kormány hatóságilag örködjék az elítélteknek árvi felett, mert különben a szegedi bűnügyek tárgyalásának nyomát még bujább konkolytermés jelezné.

* Liberalis program m. Münchenben százezer számára nyomtatott 1 röpv, mely a legújabb national-liberalis programot tartalmazza. Címe „Általános agitatio az egyházi ügyeknek már a jövő országgyűlésen történő államtvényi elintézésére. 1. Felekezeten kívüli iskolák és egyetemek, — minden papi befolyás alól felmentés az iskolai hatóságoknak, — a vallástan többé nem kötelezett tantárgy. 2. A polgári házasság kötelező, — polgári anyakönyvek vezetendők. 3. A temető tisztán polgári tulajdon, — a felekezetek által ugyanegyet temető használandó. 4. Az egyházi célok állami segélyzése megszűnik, bármi neve legyen is.“

* Merénylet a templomban. Párisban a montmartrei Szt.-Péter-templomban, midőn Bortaux abbé a csemetyűs erszénnyel pénzt gyűjtött, egy asszony pénz helyett revolvert huzott ki zsebéből s kétszer az abbéra lött, de csak ruhája szelét találta. Ezen abbé volt az, ki a commune ideje alatt Darboy érsektől levelet vitt Thier-nek s ismét vissza mert jönni.

* A hadsereg köréből. A közös hadserg 14. hadosztálya, melynek Pozsonyban van a törzse, az idén a rendes menetgyakorlaton kívül 15 napig összpontosított testben fognak működni. Ezen hadtest, mely gyalogság, lovaság, vadászok és utászokból álland, a pozsonyi helyőrségből a Pozsony környékén elhelyezett katonaságból s a komáromi helyőrség fog. öszevonatni. Az összpontosítás Pozsony mellett történik és még ezen hóban veszi kezdetét. Ugyanezen időben Budapest környékén nagyobb mennyiségű lovaság fog összpontosítani gyakorlat céljából.

Értesítés.

A dévai államfittanító képezdében folyó 1871. évi szept. 22 és következő napjain az 1868. XXXVIII-ik t. cz. 102. §-a értelmében s a tanítóképzede szervezésének 33 §-ában foglalt utasításnál fogva az első tanképesítő vizsga a miniszteri rendeletek szabványai szerint meg fog tartatni. Ezen vizsgát a románok itten anyanyelvükön is letehetik. Miről az érdekelteket azon megjelgyzéssel értesitem, hogy szabályszerűleg felszerelt folyamodványaikat szept. 8-áig Kócs Ferencz képezdei igazgató fogja elfogadni.

Déván, 1871. aug. 12.

Szeremley Lajos.
tanfelügyelő.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főter, városház utca sarkán) a

takarékári betételeket

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatotztatja.

Elfogd továbbá betételeket folyó számlára előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámlolt naponta piaci váltókat és telepítvényeket, leszállított kamatláb mellett.

Ércpénzek és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugyanint minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletbe való bejelentések naponta elfogadtatnak.

Közzgazdaszat.

Vetési-tudósítások külföldről.

Az előttünk fekvő conzuli tudósításokból kiemelünk néhányat, miután most már nem csak hozzávető számításokat jelentenek, hanem határozott képét nyújtják az illető országok ez idej ter-
mésének.

A stuttgarti consul julius végéről jelenti: Az utolsó tél nem volt kedvező a növényzetnek, tavasszal az egész június közepéig változó, sokatlanul hideg időjárás uralkodott, úgy hogy a vetések fejlődését nagyon hátráltatta. Csak az utolsó hetekben volt végre állandó meleg s többször meleg eső is beköszöntvén, a tavaszi elmaradás némely növényeknél némileg kipótoltatott.

Legkevesebbet szenvedtek a kedvezőtlen időjárás alatt az őszi vetések. Ezek a tél beköszönté-

sekor már általában igen meg voltak erősödve s ezért aránylag igen jól álltak a telet. A tönkölty, mely itt a főtápszert képezi, tavaszkor nagyon szépen állott s jól fejlődött tovább, úgy hogy kitűnő termést ad. Kevésbé jól áll a rozs, mely legtöbb helyen ritkás és kis kalászu. Árpa és zab közepeszerű. A kedvező termés következtében a gabnárak általában hanyatlanak.

Nagyon ártalmas volt a nedves időjárás a takarmánynövényeknek, melyek nagyon rozsol állottak, míg később a meleg kissé javított rajtok. A szena betakarítása az ország nagy részében épen esős időre esett, mi által sok takarmány részint teljesen veszendőbe ment, részint nagyon megromlott; takarmányhiánytól azonban a gazdák nem tartanak.

A burgonya jól áll, ellenben a gyümölcsfák sokat szenvedtek a fagytól és nedvességtől, ugyanint a szőlők is, kivált az alatt fekvők. Magasabb fekvésű szőlők ellenben kedvező időjárás mellett, kivált ha jó ős lesz, bő szüretet ígérnek. Tavalyi bor is sok van még készletben.

A komló kevés kivétellel nagyon rozsol áll, kevés és silány minőségű termést fog adni, miért a tavalyi komló emelkedő árak mellett éléken ke-restetik. Idei termésé árak történnék üzletkötések 70—95 frttal mászánkint.

Miután takarmányban nincs hiány, magasak a marhaárak s még a háború befejezése után áruba bocsátott számfeletti katonai lokak is igen jó áron keltek el. — A legközelebb tartott gyapjuvásáron a tenyésztők igen kedvező árakat értek el.

A cardiffi consul julius 20-ról jelenti Angliából: A gabnaneműeket illetőleg elmondhatni, hogy az öt hét óta majdnem folyvást tartó eső ép annyit ártott, mint használt. Három hó előta buza határozottan silány volt, sokat szenvedett télen át nem annyira a hidegtől, mind inkább a gyakori hőmérsék változásoktól. A föld mélyébe ható kemény-fagyokra hirtelen meleg napok következtek, a hóviz beszivárgott a felső földrétegbe, de nem birt keresztül hatolni a csont keményre fagyott alsóbb talajon; akkor jött ismét fagy, az átázott, megpuhult felső réteg ismét megfagyott, s így a növények gyökereit erősen megrongálta és igen sok kárt okozott.

Sok vidéken újra szántották a földeket, de csak a szerencsésebb fekvéseket lehetett a sokatlanul hideg tavaszi időjárás folytán oly jól bevetni, hogy kielégítő termést adanak.

Később melegebb napok állván be, a vetések állása is javult. A rozs nagyon ritka volt ugyan, de igen szépen fejlődött tovább s a mult hóban jó középtermésre lehetett számítani. Junius hava azonban ismét tönkretette a már szilárduló reményeket; a száraz napokat örökös esőzés váltotta fel, sok helyen leverte a gabnát s az éresben is hátráltatta. Az aratással pedig sokáig várni nem lehet, mert a napok mindig rövidebbek, a melegség csökken, az eső pedig folyvást tart. Devon és Cornwall grófságokban a legkedvezőbb időjárás mellett sem lehet a búzát augusztus első fele előtt betakarítani.

Általában még középtermésre sem lehet számítani, ha csak rendkívül kedvező időjárás nem köszönt meg be. A vetések mostani állása szerint azonban csak igen gyenge termés lesz, ez is nagyon silány minőségű.

A révali consul julius 25-ről jelenti, hogy a vetések állása az utolsó hetekben jelentékenyen javult; meleg száraz napok uralkodtak s ez igen kedvező hatással volt a gabnaneműekre. Ha augusztus hó szintén meleg és száraz lesz, középtermésre lehet számítani; ha azonban hűvös, esős, időjárás köszöntene be, akkor a vetések nagy része meg nem érik és nagy szükség fog beállani.

Kimutatás

az aradi közuti vaspálya részvénytárs. félhavi üzletforgalmáról.

személy:	bevétel:
Augusztus 1-jétől 15-ig	
1871. szállítattott . . .	20,543 2056 frt 15 kr.
Ehez az előbbi kimutatásnak összege . . .	273,431 26820 „ — „
Összesen: . . .	293,974 28876 „ 15 „
Augusztus 1-jétől 15-ig	
1870. szállítattott . . .	17,380 1670 „ 5 „
vámmázsa teher: . . .	bevétel: . . .
Augusztus 1-jétől 15-ig	
1871. szállítattott . . .	62,025 91 2230 frt 77 kr.
Ehez az előbbi kimutatásnak összege . . .	605,423 32 22795 „ 54 „
Összesen: . . .	667,449 23 25026 „ 31 „
Augusztus 1-jétől 15-ig	
1870. szállítattott . . .	1,860 81 143 „ 20 „
Az aradi közuti vaspálya- és téglagyár részvénytársaság.	

Üzletitudoítás.

Arad, aug. 16.

(Kohn Gyulától.) Gabnaüzlet. A búzában mutatkozó készlet-hiány alkalmat nyújt növekedő irányzatra, a mennyiben ma 5 kr. további áremelkedés hagyatott helyben.

Rozs keresett, szintén 5 kr-rel emelkedett. Kukorica az erdélyiek részére élénken történik alkuvás és árát szilárdan fenntartja. Árpa kedvelt, szép minőségben 5 kr-rel jobban fizetettik.

Zab kevésbé élénk. Repce változatlan szilárd. Szesz csendes üzlet mellett változatlan.

A bécsi börzéről, lapunk bezártáig, nem érkezett meg a távirati tudósítás.

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

